DRUCKSACHE

Ч. 250. (405) Неділя, 9. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел.
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Новий погром большевиків на Кримі

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 8. 11. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає: Підчас погоні на Криму знищили німецькі й румунські війська на полудневім узбіччю гір Яйла совітську дивізію кавалерії. На найвужчім місці переходу на півостров Керч проломано модерно розбудовану, широку на 10 км. смугу становищ. За побитим там ворогом йде погоня. Летунство затопило на полудне від Ялти один транспортовий корабель, містоти 8000 тон. Румунський підводний човен затопив на Чорному морі ворожі торговельні кораблі загальної містоти — 28,000 тон.

На північно-східнім англійськім побережжі летунство заатакувало за дня з добрим успіхом докові споруди у Бляйс. Минулої ночі сильні ескадри бойового летунства бомбардували різні пристаневі обекти у [illegible] південно-східній Англії, зокрема в Сандерленд. Цільні бомби викликали в доках і магазинах засоблення велетенські вибухи і пожежі, що поширювалися. На схід від Ебердін затоплено бомбами британський контрторпедовець.

Минулої ночі ворог налетів на багато місць на терені Німеччини. Скинені бомби на мешкальні дільниці, між іншим у столиці Німеччини і спричинили між цивільним населенням мінімальні втрати в убитих й ранених. Шкоди незначні. Одначе британське летунство понесло в порівнанні з ними специяльно важкі втрати. Жертвою німецької оборони впало 27 бомбовиків.

—o—

Літвінов совітським послом у Злучених Державах

МАДРИД. — Колишнього совітського комісара закордонних справ, жида Літвінова-Фінкельштайна іменували — як подало північно-американське радіо — послом Совітського Союзу в Злучених Державах.

В Самарі це іменування пояснюють тим, що Літвінов співпрацював уже на конференції в Москві. Попередний совітський посол Уманський відійшов, тому, що він не виявив ніякої особливої енергії при жаданнях матеріялу. Літвінов-Фінкельштайн мав вже відїхати з Самари. Як додають тут з іронією: „Перший щур вже втік".

Англійські військові кола про положення большевиків

СТОКГОЛЬМ. — Британські військові знавці стверджують, що простір, який залишився ще большевикам до оборонної тактики стає щораз то більше обмежений. Ген. Гут заявив, що в ході дотеперішньої війни не можна завважати в німецькім генеральнім штабі ні відсутности військової справности, ні енергії. В военному положенні зазначився в останніх тижнях визначний зворот у користь Німеччини.

Бурхлива дискусія в американському сенаті

МАДРИД. — З Вашингтону повідомляють, що в американському сенаті дійшло до драматичного інциденту. Підчас дискусії над зміною закону про невтральність, коли демократичний сен. Дюгей з Каліфорнії запевняв, що велика більшість усіх верств населення Каліфорнії заявляється за швидкою зміною закону про невтральність, схопився з місця 75-літній сен. Г. Джонсон з Каліфорнії і крикнув: „Це неправда, що населення Каліфорнії хоче війни! Стою на тому місці, щоб усіми силами який ще залишились мені, запротестувати проти цього. Вишліть свій нарід на війну, але щойно тоді, коли надійдуть перші списки ранених і коли появляться на вулицях люди з обтятими руками та ногами, тоді пригадайте собі ці слова: „Каліфорнія не хотіла війни".

—o—

Рузвелт дає кредит Совітському Союзові

МАДРИТ. Як повідомив державний департамент, президент Рузвельт дав повновласть дати кредити у висоті одного мільярда долярів большевикам. Листування між Рузвелтом і Сталіном з цього приводу і факт позички, що свідчать про братання з Совітським Союзом, широкі круги Злучених Держав прийняли зі зростаючим заклопотанням.

—o—

Згода сенату на озброєння торговельних кораблів

ВАШИНГТОН. — Сенат прийняв 50 голосами проти 37 проєкт у справі озброєння і висилки торговельних кораблів Злучених Держав до воєнної смуги.

Відбудова Греції

АТЕНИ. — В понеділок відбулося під проводом премієра міністрів Цолякоглю засідання ради міністрів, в якому взяли участь грецький міністр фінансів, міністр господарки та міністр прохарчування. На засіданні обговорено переведення конечних публичних робіт.

—o—

Per aspera...

Краків, 8. листопада 1941

Великий і тяжкий вал війни перекотився по українських землях. Сотні міст і містечок, тисячі сіл лягло в руїнах, чи то з підпалу руйнуючої руки сталінських посіпаків, чи від воєнних дій. Мільйони людей забрано насильно з української національної території чи то як вояків — до червоної армії, чи як політично неневних — до таборів на Сибір, багато населення, що лишилося на рідній скибі, згинуло від куль (адже большевики не рахувалися ніколи з людським життям!) Коли додати до того двадцятьлітній період большевицької неволі, з її карними експедиціями, з її страхітливим голодом, з її послідовним нищенням усього що національно українське, то матимем образ того стану, в якім опинилася нація.

Але цей страхітливий образ — трагічний підрахунком — тратить на своїй трагічности, коли дивитися вперед, не назад, коли брати під увагу величезну життєздатність українського народу, його тугість і витривалість, коли — що буде важне — брати під увагу ті часи, що йдуть, той новий лад, що народжується і ті обставини, що запанують після війни. Український нарід переживав уже великі лихоліття, цілі частини краю були спустошені та вилюднені, а все таки за кожним разом і в дуже швидкому часі ці частини двигалися з руїни, виростали, мов з-під землі, міста й села, хати наповнялися хмарою дітворні. Казав мені один німецький старшина, що переїздив по двох місяцях крізь те саме село: „Кажу вам — я села не пізнав. Наче гриби по дощі виросли нові хатки, а ті, що зацілили, зовсім інакше вже виглядають. Тоді були обдрипані й занедбані, а дивись — уже побілені, причепурені, навіть декуди вже плотик довкола обістя"...

Оте село — це ціла Україна. Десь була більша спромога відбудуватися, десь менша, але всюди є охота до праці, тверда воля до відбудови і — що найважніше — віра в майбутнє. Двадцятьлітній період большевицького отуплювання душі народу тільки пригасив вогні тієї душі, але їх не задушив. Ці вогні швидко видобуваються з-під попелу і чимраз більше розгоряються. Певно, воєнний час, близькість воєнних дій і все, що звязане з одним і другим — не дає ще змоги виявитися вповні тим додатним силам народу, але це все проминаючий час.

Війна скінчиться, а тоді прийде новий, справедливіший лад в Европі, до якої і Українці належать, і яка призділить їм належне їм місце. Хтось десь сказав: „Україна за велика дитина Землі, щоб могла родитися без великих болів матері". Я додав би: „не тільки матері, але й дитини", — чого ми є наочними свідками.

Молода Европа, під проводом німецької нації, станула до боротьби не лише за нову мапу европейського суходолу, але й за нові форми життя. Тепер саме розбиває найбільшого ворога і цього суходолу і цілого людства. Німецький удар, що вчас випередив наступ большевиків, виказав я-

кий небезпечний і який сильний був той ворог. На скільки він був би сильніший, коли б не ослабила була його, не абсорбувала сил затяжна боротьба з українською армією в роках 1918—1921, з українськими повстанцями як цілістю.

Не тільки вояк у полі причиняється до перемоги над ворогом, але таксамо і робітник у фабриці, і селянин на ріллі, і урядовець у бюрі, і письменник за столом. Позитивною і впертою працею на приділених чи вибраних ділянках ми прискоримо і закріпимо перемогу. А сума нашої праці напевно буде немаловажним атутом при майбутнім вирішуванні долі народів.

—о—

Новий епископ для українців у Хорватії

Зі столиці вільної хорватської держави Загребу пишуть нам: В жовтні ц. р. іменував Апостольський Престіл адміністратором крижевацької епархії о. крил. **д-ра Янка Шімрака.** Від смерти незабутнього епископа українців у б. Югославії, великого українського патріота бл. пам. о. д-ра Ніярадія — управляв тимчасово цією гр. кат. епархією о. кан. Таятович.

Ново призначений Владика для греко-католиків у вільній Хорватії, визначний церковний науковець, прийшов на світ 29. 5. 1883 р. в Шімракімі, парохії Грабар, в Шумберку. Священиком став 1908, ступінь доктора одержав на катол. університеті в Інсбруці 1910 р. Підчас студій в Інсбруці приятелював з теперішним гр. катол. епископом українців у Злучених Державах Півн. Америки Константином Богачевським, далі з тодішним протоігуменом оо. Василіян, бл. пам. о. Марком Галущинським та іншими українськими священиками, які студіювали тоді в Інсбруці. В 1923 р. призначений крилошанином, у 1925 р. професором східніх наук на богословськім факультеті в Загребі. Писав на церковно-наукові теми у „Записках Чина св. Василія Вел.", що виходили у Жовкві під редакцією о. Йосафата Ів. Скрутня, ЧСВВ. Був послом до парляменту в Білгороді, заснував і 10 років редагував катол. щоденник для хорватів „Грватска Стража", що часто поміщував дуже прихильні статті на українські теми.

Між українцями новопризначений Владика Преосв. Шімрак відомий як сердешний наш приятель, ревний священик, як людина широкої освіти та доброго серця.

У новій хорватській державі живе тепер приблизно 25 тисяч українців гр. католиків та 10 тисяч гр.-католиків хорватів.

(ак)

Бібліотеки й архіви на Зах. Україні

за большевицького панування

Большевики хвалилися своєю пошаною до памяток культури а в тім до бібліотек і архівів. Але вчинки большевицької армії й цивільних адміністраторів та окремих громадян, вповні це заперечують.

Вже підчас пересування Червоної Армії в Західну Україну гинули по дорозі цінні збори рукописів, книжок, образів. В першу чергу, розуміється, нищено збірки по дідичівських дворах. Образи советські офіцери розбирали для прикраси своїх клюбів, або брали просто для себе, а книжки й рукописи, мови або письма яких не розуміли, по варварськи нищили. Так багато вартісного пропало у відомім замку в Підгірцях, в майнах Павликовських у Медиці, в манастирі єзуїтів у Хирові, в Прилбичах, родинному гнізді Шептицьких, де після огидного замордування брата Митрополита Андрея і всієї рідні, розгромлено цінні збірки, між якими були старо-українські пергамінові рукописи,—пропали архіви й бібліотеки цілої низки українських василіянських манастирів у краю, з яких найбільшою втратою є прецінний крехівський архів.

Але й по містах доля памяток культури була жалюгідною і то не лише по малих, але й по більших. Так, у Перемишлі понищили большевицькі варвари цінні бібліотеки й рукописи. Східні іудеї виривали з тяжких оправ старі рукописи або стародруки, як шкідливу релігійну літературу а шкіру забирали на свої потреби. Великі заслуги коло охорони памяток старовини у Перемишлі за большевицького панування поклав проф. Б. Загайкевич, що був директором укр. музею-архіву „Стривігор", але на своїм шляху стрічав він різні перешкоди місцевої большевицької влади, аж поки вкінці не був усунений з директорського стільця. Його місце зайняла якась малограмотна партійка зі Сходу, Приблуда (номен-омен!). Навіть у Львові було не краще. Тут цілком загинув архів т. зв. „Стрільниці" з рукописами XVII—XVIII вв., пропали збірки латинської капітули й лат. архиепископа по закватируванні в палаті архиепископа і в курії червоноармійців. Спроби рятувати цінні памятки наткнулися на грубий спротив большевицької солдатески. Дуже потерпіла й т. зв. „Потуржицька" бібліотека ґр. Дідушицького з цінним архівом. Військо зайняло палату ґрафа, яку червоні командири дочиста обрабували й грозили спалити книжки та рукописи.

Але тоді вже існувала у Львові філія бібліотеки Академії Наук УРСР і туди перевезено збірки Дідушицьких. Але бібліотеки по інших магнатських палатах (Голуховських, Потоцьких) понищилися, — перемінено їх у „палац піонерів", які ані самі, ні їх комуністичні наставники не шанували книжок. Розуміється ця „палата" була виключно в жидівських руках.

Нічого й казати, що збірки українських установ скрізь впали жертвою червоних варварів навіть і у Львові. Ці збірки нищено свідомо, тому що українські. Розгромлені були всі редакції — „Діло", „Новий Час", „Українські Вісті", видавництва „Червона Калина", а також установи — „Укр. Бесіда", „Рідна Школа", зокрема „Просвіта", де знищено цінний архів (від 1868 р.) та не менш цінну бібліотеку, покрадено або знищено образи, поламано й попалено шафи й бюрка, це саме сталося і в „Народнім Домі". Саме слово „Просвіта" викликало серед большевиків скаженину, бо з ним звязували вони знайому їм ще з часів боротьби в Україні українську національну свідомість і активність, ворожу комунізмові. В будинку „Просвіти" господарила спершу редакція большевицької газети „Вільна Україна", а опісля редакція військової газети „Звезда Советов" яка довершила це діло знищення.

Добре упорядкований архів „Просвіти" скинено з полиць на підлогу й зроблено з нього кашу. Всі сходи були в будинку „Просвіти" устелені верствами рукописів та відірваними сторінками книжок, що їх виносили большевики з „Просвіти" або ред. „Діла" на знищення. Бібліотека „Просвіти" в переважній частині теж була знищена. В „Ділі" пропали архіви редакції, адміністрації та друкарні, портрети б. редакторів, комплект „Діла" від 1880 р. та склад видань бібліотеки „Діла".

Не можна було допроситися у редакторів „Звезди Советов" звороту величезного портрету першого голови „Просвіти" — Вол. Федоровича, роботи відомого галицько-українського маляря Устіяновича. Спочатку большовики згоджувалися віддати образ, а хотіли забрати рами для портрету Ворошилова, але вкінці не дали й образу, бо це, мовляв, „портрет генерала", тимсамим, це воєнна здобич...

В будинку „Просвіти" були ще й інші українські громадянські установи та приватні бюра (В-цтво „Хортиця" тощо)—всі вони розгромлені. В ред. журналу „Життя і Знання" стояла чимала редакційна бібліотека а також дуже велика збірка кліш. Управа Бібліотеки Наукового Т-ва ім. Шевченка, бажаючи рятувати ці збірки, наліпила на дверях оповістку, що всі вони призначені для бібліотеки, але культурні большевицькі редактори не пошанували претенсій бібліотеки. Клішами, книжками й рукописами палили в печах, зникли й усі меблі. Так само нема чого розводитися й про нищення та пропажу бібліотек різних інших зліквідованих установ та вязнених і вивожених людей. Багато їх пішло на паливо підчас суворої зими 1939—1940 року (от як бібліотека відомого у Львові професора, Роляуера (німця) що виїхав до Німеччини, як бібліотека визначного діяча УНДО В. Кузьмовича, вивезеного на заслання, як архів президента Костя Левицького, з квартири якого по його арештуванні большевики зробили буквально купу гною, бібліотека й архів др. Говиновича і т. д. і т. д.

Займаючи мешкання людей, що повиїздили, не встигши зліквідувати свої книгозбори, або людей вивезених чи увязнених, большевицькі урядовці, здебільшого Н. К. В. Д-исти, з правила нищили всякі книжкові чи рукописні збірки, дерли, палили їх тощо. Тільки вряди-годи вдавалося керманичам бібліотеки НТШ та університетської, довідавшися про загрожені приватні „безгосподарські" книгозбори, врятувати їх. Але часто їх інґеренція приходила за пізно — бібліотека була вже знищена. Та що вже говорити про приватні збірки, коли раз-у-раз гинули цінні громадянські, особливо в краю. Правда, для охорони памяток культури, в тім і бібліотек та архівів, створена була у Львові окрема комісія, у проводі якої стояв письменник Петро Панч, але комісія ця працювала вяло, збиралася дуже рідко, не розпоряджала потрібними грошевими і транспортовими засобами, та, яко установа обласна львівська, не мала ширших уповажнень і навіть у себе в області небагато охоронила, не кажучи вже про сусідні області — Дрогобицьку, Тернопільську та Волинь, де було дуже мало місцевої інтелігенції, а советські правителі були ще більш некультурні, ніж у Львові. Тут про охорону памяток культури, а надто бібліотек і архівів — майже не доводиться й говорити.

Чимало лиха накоїли також різні мародери, що шибали по цілій Західній Україні й, надуживаючи свого становища та лякаючи і так уже переляканих громадян своїм військовим уніформом, грабували приватні й публичні збірки. Тут треба згадати про одного такого типа — старшого лейтнанта — Ореста Ровінського, що служив у Львові в політ. управлінні 6-ої сов. армії та співробітничав у „Звезде Советов". Він визбирував ніби-то для бібліотеки відділу по всіх усюдах книжки й рукописи головно історичні — мовляв, для порученої йому праці з історії Зах. України. Він бушував і у Львові і в Чернівцях і скрізь на провінції, в Галичині й Буковині та на Волині, хапаючи й вивозячи всяку всячину. По втечі Ровінського зі Львова в його помешканні знайшли чимало пограбованих книжок — з університетської бібліотеки в Чернівцях, із „Студіону" у Львові, з Хирова, з Медики (з бібліотеки Павликовських) тощо. Але більшу частину він устиг переслати або перевезти ще завчасу до Москви.

Багато лиха накоїли і большевицькі урядовці, розташовуючися по колишніх польських урядах. При цій нагоді понищили вони цілу низку різних урядових архівів, або так їх поперемішували, так порозкидали папери, що опісля й самі не годні

були нічого знайти, багато паперів при цьому пропало безповоротно. Така сама доля стрінула й бібліотеки при урядах.

Правда, згодом большевики завели державні архіви, куди почали стягати урядові архіви, але робили це так неохайно, недбайливо, що при перевоженні й розтасовуванні фондів гинули цінні памятки. На довершення лиха архівне управління недовіряло місцевим фахівцям, зокрема цуралося українців, а послуговувалися майже виключно зеленою молоддю, малограмотними московками або жидівками, апльомб і зарозумілість яких рівнялися їх глупоті та незнайству.

На окрему згадку заслуговує нищівна діяльність большевицької цензури — т. зв. „Обліту". В першу чергу Обліт кинувся перевіряти книжки по книгарнях та випозичальнях, які були до покінчення перевірки закриті. Перевірку випозичалень проводили цілі юрби („бригади") малограмотних жидяків і жидівочок, які часто-густо не вміли гаразд читати по українськи. Книгарні провіряли урядовці Обліту — теж виключно жиди й москалі. В першу чергу взялися вони цензурувати укр. книжки. В результаті їх діяльности була вилучена майже **вся укр. національна і релігійна** література, навіть ноти видатних композиторів на релігійні теми. Вилучені друки кілька тижнів дерли на шматки бригади, складені виключно з жидів, які подерті друки укладали в стоси, вязали дротом та відвозили на залізницю — на фабрики паперу. Так погибла маса цінних видань Українського Наукового Інституту у Варшаві, „Просвіти" „Червоної Калини", тощо. Жертвою інквізиторів з Обліту впало багато невинних навіть з большевицького погляду книжок, як от напр.: „Граматика церковно-словянської мови" проф. М. Возняка — виключно через слово „церковна". Пікантне тут те, що цю книжку наркомат освіти дозволив уживати в університеті, але ні професори, ні студенти вже не могли її добути. Так само знищено значну частину роману М. та Л. Старицьких з часів Хмельниччини „Перед бурею", а опісля виявилося, що Київ цей твір дозволив продавати.

В. Дорошенко.

Жертви на Фонд Українського Студента слати до Українбанку в Кракові, конто 2.331. із зазначенням „Студ.-Фонд".

Там, де було Запоріжжя

(Від нашого кореспондента).

Листопад 1941.

Після того, як по Січі Запорізькій залишилися тільки перекопані окопи, 3 серпня 1775 р. цариця Катерина II, „люта вовчиця", окремим маніфестом проголосила по всій Росії, що Січ вже зруйнована і саме імення запорозьких козаків не повинно вживатись та згадуватись.

З таким самим маніфестом цілком добре міг би звернутись сьогодні до радянських громадян, які ще залишилися під большевицькою владою, і другий московський — нині самарський деспот — Сталін і оповістити їм, що від новітнього Запоріжжя— міста залишилися тільки румовища.

Головним осередком запорізького повіту, центром його промислового, адміністративного і культурного життя було місто Запоріжжя — колись Олександрівськ — що понижче дніпрових порогів. З невеличкого містечка, з якими 25 тис. мешканців за часів української влади, за останню добу воно розрослося у велике 400-тисячне місто. Трохи вище від нього був побудований т. зв. Дніпростан. Коли б большевики були не зруйнували Запоріжжя разом з Дніпростаном, то ці обєкти сміло можна було б назвати памятником радянського будівництва в Україні, але навіть і з того, що ще залишилося у напівзруйнованому стані можна гадати, що Запоріжжя користувалося незвичайною увагою большевицької влади.

На кільометри довгі фабричні будови мали наймодерніші машини з погоном електричної енергії Дніпростану. Запорізькі фабрики, на думку фахівців, сміло могли конкурувати своїми будинками та спорудами з наймодернішими европейськими фабричними осередками світа.

По обох боках широких асфальтових вулиць самого міста Запорожжя росли декоративні дерева і стояли, купаючись у морі світла, люксусові будинки — мешкання большевицьких можновладців: комісарів, фабричних інспекторів, інженерів, партійних діячів, урядовців тощо. Робітники мали також вигідні, чисті, світлі, навіть з купальнями і електричними кухнями приміщення. Та не треба забувати, що большевики будували все це тільки для пропаганди серед чужих наївних відвідувачів про „веселе та щасливе життя" в радянській Україні, бо заледве кілька кроків далі від тих центральних вулиць, серед вибоїн і бруду, стояли бідні хижі цих менше-вартісних большевицьких громадян. Такі контрасти, де чергувалися — виставність з біднотою, багатство й достатки з нуждою, чистота з брудом, світло з тьмою — були на кожному кроці і їх легко могли б спостерегти навіть недосвідчені чужинці, коли б не були ескортовані окремо провідниками. Зате в інших містах в Україні, там, куди не заглядало чуже око, помітна справжня большевицька рівність. За вийнятком комуністів і „татарських людей" усі там були жебраками.

З величезних запорізьких фабричних будов і виставних будинків залишилися сьогодні тільки покручені скелети й горн румовищ. І місто знищене. Свою руїнницьку працю большевики проводили систематично, пляново. В повітря вилітали фабрика за фабрикою, дім за домом. Решту вже докінчила пожежа. З однаковим диким запалом та звірячою насолодою большевики руйнували фабрики, споруди й установи, нищили культурні памятки, тисячами розстрілювали небажаних їм людей, а то навіть убивали невинних звірят. Між іншим у місті Запоріжжі був великий зоологічний парк з рідкими оказами звірят. Не маючи можливости забрати їх зі собою, большевики все вистріляли, а шкіри на них порубали шаблями. Так згинули від большевицької люті слоні, льви, тигри, пантери, вовки та інша звірина.

На думку фахівців м. Запоріжжя легче наново збудувати, як відбудувати. На згарищах фабрик у місті залишилися без даху, без праці і без хліба багато тисяч робітників. На питання, що їм тепер діяти, дістали відповідь, що єдина рада — вертатися на село, звідки прийшли. Без жалю, цілком байдужі, залишають робітники це мертве місто та розходяться, хто куди може.

ДК.

Українська спільнота забезпечить своїм дітям майбутнє, тому кожний українець жертвує на Фонд Українського Студента.

Поворот із Криму

(Уривки зі споминів ген. Петрова і сот. Монкевича).

Кримською групою в поході на Крим 1918 р. командував полк. Болбочан. В цій групі був також полк кінноти ім. Гордієнка під командою тодішнього полк. ген. штабу, Всеволода Петрова, який діяв як передовий загін, маючи при собі і окремі кінні татарські відділи т. зв. чамбули.

Командант кримської групи, полк. Болбочан — це одна з найяскравіших постатей у Запорізькому Корпусі. Спосібний організатор, добрий стратег. Умінням користуватися всім для добра справи та осягів, пояснюється й такий швидкий наступ Запоріжців на Крим, хоча противник переважав силами, а Крим уже своїм положенням це не будь яка природна твердиня. Осяги цього походу не були б такі блискучі, коли б не командування, бо в боях полк. Болбочан виявив себе дійсно талановитим полководцем і в ніякім положенню, які б не були умовини, він не тратив орієнтації. Незвичайно відважний, очайдушно хоробрий — в більшості керував бою особисто і завсіди зявлявся в найнебезпечніших місцях, викликуючи підйом духа серед Запоріжців. Слава про нього дуже швидко розійшлася і на Криму так, що під його прапори зголошувалося безліч вояцтва. Запоріжці були горді з того, що ними командував саме полк. Болбочан, а всі його прикмети викликували до нього безмежне довіря, при чому кожний був очарований особою полковника. І не було такого непорозуміння, в тодішних бурхливих часах, якого не можна було б поладнати, покликуючись на полк. Болбочана. Незвичайно культурний, гладкий у поведінці, вмів обходитися з людьми. І то всюди, при кожній нагоді; в сальоні і на полі бою. Він ніколи не підносив голосу, не ганив нікого, як це буває у старшин, а вистарчало одного погляду, щоби вояк розумів у чому річ.

Похід на Крим зробив на Запоріжцях глибоке враження. Це був один з найкращих моментів у тодішній війні з большевиками. Ніде не зустрічало населення Запоріжців із таким ентузіязмом, як саме тут. При переїзді авта з Болбочаном до міської управи в столиці Криму, Симферополі, юрба народу окружувала полковника так, що важко було й проїхати, хотіли брати його на руки зі захоплення. Загалом тоді все населення Таврії виходило з містечок і сіл, щоб вітати Запоріжців і виносило на залізничі стації цілі гори всякої їди та продуктів. А що було перед Великодними святами — скільки то навезли селяни пасок, писанок, ковбас та іншого мясива! — Довго не треба було для війська ніякого приготовляти, бо кожний запоріжець мав ще запаси із кримської гостини.

Тому й не диво, що Запоріжцям було так жалко покидати сонячну колишню Тавриду, з її горами Яйла, зі скалистими мінливими берегами над морем — цю країну спів, казок і привітливих щирогостинних людей. Та нічого було діяти: Прийшов наказ і треба було відходити.

Вертаючись із Кримського походу, Запорізька група стягнулася до Мелітополя на відпочинок. І тут незвичайно сердечно витало населення дорогих гостей. З цього приводу влаштувало декілька театральних вистав і вечерниць. Запоріжці реваншуючись також уладили дві вистави: Одну летунський відділ та автопанцирний дивізіон, а чергову Запорізький полк. Це співжиття, ці сходини з населенням ще більше обєднали військо з ним у спільній любові до Батьківщини.

Та недовго довелось побувати в Мелітополі. Після відпочинку в Мелітополі кримська група відійшла дальше до Олександрівська над Дніпром, що тепер був перезваний большевиками на Запоріжжя. Там стрінулися Запоріжці з галицькими Січовими Стрільцями, які були в групі архикн. Вільгельма (Василя Вишиваного). Ця зустріч і ще й постійний постій в околицях Олександрівська залишиться до смерти в памяті Січовиків і Запоріжців, тих, що ще в живих. Це ж була не лише зустріч, але й спільне перше перебування та ще на давній січовій землі, в її серці. Ген. Петрів описує в своїх споминах один такий епізод, саме виставу „Назара Стодолі" з нагоди селянського свята та гостини архикнязя Вільгельма. Використавши два великі сади, дідичівський та шкільний

З голосів преси

Україна—посередником західньої культури

На цю тему появилася в німецькому місячнику — „Ді Акціон" стаття директора Українського Наукового Інституту в Берліні, проф. д-ра Мірчука. Зміст суттєвих частин тієї статті такий:

„На европейському південному сході, на врожайній, відомій загально як шпихлір Европи, рівнині, яка простягається від підніжжя гір Татрів, від сріблистого Сяну, від темних пралісів Біловезької пущі до гирла оспіваного в словянській народній поезії Дунаю, до Чорного моря й до гігантичного Кавказу, живе більше як сорок мільйонів українців — витривалого, привязаного до землі хліборобського народу. Його природнього розвитку не змогли спинити ані монгольські кочовики середновіччя ані ще жахливіші новітні большевицькі номади.

Той осілий від тисячеліть на східньому просторі і просяклий духом грецької і германської культури селянський нарід займає ключеву позицію в питанні остаточного знищення большевизму, тої прокази, яка загрожувала дальшому існування людства. Зовсім так само, як давніша московсько-царська імперія могла розбудувати своє політичне, господарське і культурне великодержавницьке становище аж тоді, як зайняла українські землі, так теж і без природніх скарбів благословенного півдня годі було б собі подумати червоний імперіялізм СССР, що тепер вже конає під ударом німецької зброї. Дуже влучно пояснив це Бронштайн-Троцький у своїй інструкції комуністичним агітаторам в Україні в 1919 р.: **„Так, або інакше, але ви безумовно мусите знову здобути Україну для Росії.** Без українського вугілля, руди, без українського заліза, збіжжя, соли і Чорного моря, Росія не може існувати".

Україна рішає про світово-політичне значіння кожної сили на східньо-европейському просторі.

Вістки зі східнього театру війни про небувалі досі масові большевицькі масакри безборонного українського населення, запізнають европейський загал з кінцевим актом величезної драми, яка від десятиліть розігравалася на степах України, але яку „цивілізований" світ хотячи й нехотячи переочував..."

В дальших розділах автор пише про „Духову приналежність України до Заходу", про „Історичний звязок з европейським простором", про „Перейняття всіх новочасних европейських ідей" та „Засадничу протибольшевицьку поставу України" і кінчає розділом „Завдання", в якому читаємо:

„Культурно-політичну ролю України в історичному формуванні Европи, дасться так зясувати кількома словами: Ця урожайна країна творила віддавна перехідний терен для азійських кочовничих орд, яких головною ціллю було нищити й зрівнювати зі землею все, що стояло їм на шляху. Україна, відома від століть як „шпихлір Европи", мусіла витрачувати всі свої сили, щоб не зникнути безслідно під копитами цих розбійницьких орд. Ці два моменти — багатство країни й необхідність безнастанно обороняти її перед ворогами — головно позначували долю народу, що мусів увесь час з напруженою увагою слідкувати за східним горизонтом. Його меч і його очі були спрямовані на Схід, а спиною він спирався на Захід, з якого його коріння тягнули свої с... й де він кував зброю. Українці, позбавлені політичної самостійности, проявили свої змагання передусім в культурній площині. Ці змагання коріняться в ідеї історичного післанництва цього народу, якому припала роля посередника між Заходом і Сходом".

Українці-інженери у Словаччині

У Братиславі існує доволі велика „Спілка Українських Інженерів на Словаччині". Вона видає свій бюлетень, у якому читаємо ось таке оголошення (1. X. 1941):

„Інженери-українці, які перебувають на Словаччині, цим заявляють свою радість та охоту як найскоріше прислужитися Рідному Народові, Рідному Краєві своїми працями як техніки, які мають від 8 до 20 років практики та спосібні цілковито до самостійної технічної і організаційної праці. Просимо запотребувати наших інженерів та подати вказівки, як треба перевести справу переїзду на Рідні Землі. — З привітом Управа Спілки".

В тому ж числі подано дуже цікавий звіт про стан українців-інженерів, які перебувають в межах словацької держави, на основі анкети на день 31. серпня 1941 року.

Отже всіх інженерів різних фахів і шкіл на Словаччині є — 101.

По фахах: агрономів — 26, лісовиків — 23, геометрів — 15, будівельників — 11, хемиків — 6, економістів — 5, комерційних — 4, гірників — 4, архитектів — 1, електротехніків — 1.

По високошкільній освіті: Українська Висока Технічна Школа в Подебрадах (Українська Господарська Академія) — 44, Чеська Висока Технічна Школа у Празі — 33, Чеська Висока Технічна Школа у Брні — 17, Чеська Гірнича Школа у Пшібрамі — 3, Німецька С.-госп. Висока Школа у Відні — 1, не зясовано — 3.

Службово чи працею зайнятих: У державних урядах — 57, у приватних фірмах — 27, у міських урядах — 8, у власних підприємствах — 7, не зясовано — 2.

Віковий стан: Віком від 36 до 40 років — 10, від 41 до 45 — 37, від 46 до 50 — 28, від 51 до 55 — 3, не зясовано — 23.

Родинний стан: Нежонатих — 19, Жонатих бездітних — 8, з одною дитиною — 31, з двома — 21, трьома — 2, чотирма — 1, не зясовано — 19.

По походженю: Полтавщина — 16, Галичина — 15, Київщина — 14, Поділля — 11, Кубань — 8, Чернигівщина — 6, Волинь — 6, Катеринославщина — 5, Херсонщина — 5, Буковина — 2, Бесарабія — 1, Берестейщина — 1, Вороніжчина — 1, не зясовано — 5.

Управа Спілки, що виявляє значну й різноманітну діяльність, складається з таких осіб: Голова — інж. М. Могарший, заступник інж. Я. Івантищин, секретар інж. А. Чепірда, скарбник — інж. С. Зеркань, член управи інж. А. Кошель. Адреса Спілки: Bratislawa (Slowensko), ul. Tehelna 30.

Подав В. Приходько.

НОВИЙ ЕСПАНСЬКИЙ КАРДИНАЛ-ПРИМАС.

МАДРИД. — Голова держави, генерал Франко, іменував у порозумінні зі Святішим Престолом дотеперішнього єпископа Саляманки, Генрика Ля Пакс і Денеля кардиналом-примасом Еспанії та архиепископом Толеда. Новий примас займає місце покійного кардинала Ізидора Гома і Томаса.

які лежали на похилах на одному з кінців Царицинового Кута, построено сцену, яка давала змогу оглядати виставу тисячній юрбі, розташованій по муравниках, садку і похилах.

Щоби не перешкоджував пліт, ми його зняли; позичили також з недалекої фабрики динамо і таким способом освітили сади електричними лямпками, понатикуваними по деревах між листям. Енергію для освітлення дав наш „Пежо".

Коли вже все було готове, повідомили Болбочана і він призначив нам, як тимчасовий командант корпусу, перегляд, на якому мав бути і архикнязь. На цей же день оголосили ми афішами в Павлограді, Олександрівську та Мелітополі про свято у Царициному Куті та запросили гостей, щоби подивились на справність свого війська та познайомились з галицькими Січовими Стрільцями.

В програмі був — перегляд, спільний обід селян та війська, фестин та вистава.

Біля 10-ої години прикурили з Мелітополя та Олександрівська повні потяги цікавих, які розташувалися разом із безліччю дооколичних селян та місцевих над долиною річки Кінської по її високих берегах у Царициному Куті.

Нарешті телефоном повідомлено, що через яр їде три авта.

При вїзді у Конкринівку стояла почесна варта з гармашів верхи на конях, у чорних бурках та шапках з червоними шликами. Тамже стояла і бувша царська брика, яку ми забрали зі собою з Криму з царської палати над морем у Лівадії, запряжена в чотири коні для архикнязя

Ось і надїхало авто.

Підходжу до нього зі звітом та привітанням. На сонці блискають шаблі почесної варти, а по селах близько і далеко плачуть сурми, полохливо співаючи „алярм".

Поки пересідають на вози і начальство і свита, по вулицях Конкринівки летять стрімголов на конях гайдамаки, стукотять вози. Жену вперед, а за мною летить повним бігом брика — а докруги брики, виблискуючи шаблями та повіваючи бурками як чорними крилами хижі птахи, — несеться кінна варта.

Спускаюсь із крутого Конкринівського спуску і бачу — як все поле вкрите, куди не глянь, їздцями, возами, гарматами; береги мають безліччю хусток, цвітуть білими сорочками, мальовничими хустками на жіночих головах. До того ще піп із власного почину вдарив у дзвони...

Я ще не вспів доїхати до цього місця, де мав уставлятись полк, як переді мною вже стоїть непорушно стіна коней і людей. Долина спокійно шелестить травами і плюскоче річка Кінська, нібито і не гнались щойно по ній у буйному розгоні гайдамацькі коні, та лише береги гудуть вигуками та завмирає луною у Великому Лузі гомін дзвонів, ніби каже він, як колись: „Добре діти!"...

Ось наближається, повіваючи бурками чета прибічної варти, а перед нею вже чвалом несуть брику як перо, вороні коні.

Команда!..

Блискають привітно запорізькі шаблі. Брика звільняє бігу. Чета варти зникає за фронтом полку, за кіннотою поспішають вже до своїх гармат. В повітрі звенить схвильований юнацький голос і з мягким чужим наголосом вітає гайдамаків: „Здорові були!" — „Здоров був, архикнязю!"— реве полк як одна велика людина.

Перегляд. Тут комбінований наступ; тут і спішування блискавкою, і знову подають коноводів, і кінна атака. Збірка! Гармати беруть рови-перешкоди. Нарешті те, на що не зважиться всяка кіннота: кінна атака в повному розгоні лави крізь лави, а наприкінці збірка також у повному гоні в напрямі на почесних гостей, так що дехто зі світських відступає назад.

Береги Кінської гудуть окликами, аж шелестить Луг з дібровами.

Старшини Січових Стрільців дивляться широко відчиненими очима. Мабуть того з роду не бачили. Правду кажучи і я за 16 (тоді вже минуло) років своєї дійсної служби, такого не бачив.

Накінець остання сензація: Йде параданим маршем по твердій толоці автовідділ, циклі, а за ними вантажні авта, рівнаючись справно як добра піхота.

Приходить розбір вправ. Полк. Болбочан виявляє дійсно великий такт.

Значіння українців на Далекому Сході

ІТАЛІЙСЬКЕ РАДІО ПРО УКРАЇНСЬКУ КОЛОНІЗАЦІЮ В АЗІЇ.

Дня 16 жовтня ц. р. римська радіовисильня, в передачі для Далекого Сходу в англійській мові, поширила на хвилях етеру гутірку проф. Л. Маньіно, лектора японської мови в римському університеті, про українську колонізацію у Східній Азії. Проф. Маньіно вже давно цікавився цим досі маловідомим в европейському світі питанням далекосхідньої проблеми і ще у квітні 1939 року видрукував на цю тему розвідку в „Універсо", флорентійському місячнику Географічного Інституту. Переповівши історію української колонізації Далекого Сходу, зокрема Зеленого Клину, де українці складають 48 відсотків всього населення, тим часом як москалі тільки 17 відс., корейці 14 відс. ,а інші групи 21 відс., доповідач прийшов вкінці до такого висновку:

„Українські меншини Далекого Сходу можуть набрати в недалекому майбутньому значної політичної й військової ваги: не треба забувати, що воєнні бази Владивостоку, Благовіщенська та Хабаровська окружені переважно українцями. Зелений Клин, де ми знаходимо компактну масу українського населення, знаходиться на далеко вищому щаблі культурного і суспільного розвитку, як будьяка інша етнічна група в цих околицях Далекого Сходу. Поруч з Японією і Манджуко, він виявляється однією з тих життєвих сил, які формуватимуть нову мапу центральної та східної Азії та закладатимуть новий лад у більшій Східній Азії".

ДО ІСТОРІЇ ІТАЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН У 1919 Р.

В січневій книжці „Пробоєм" за 1941 р. видрукувано статтю Є. Онацького про італійсько-українські дипломатичні взаємини в 1919 р. Між іншим в цій статті зачеплено також справу формування українського легіону з колишніх полонених австрійської армії. У другому виданні книжки Р. Бондіолі „Україна", що з недавнього часу знаходиться вже в продажі по італійських книгарнях, знаходимо цікаву передмову д-ра Е. Інсабата, який кидає на цю справу формування легіону з українських полонених цікаве світло досі невідомих подробиць. Вважаємо потрібним познайомити з ними ширше українську громадянство.

Д-р Е. Інсабато дістав був, як тут оповідає, в 1918-1919 рр. доручення від тодішнього італійського голови міністрів, Орландо, простудіювати справу балканських меншин. Працюючи над цим питанням у Швайцарії, Інсабато почав тут зустрічатися з представниками й інших тодішніх меншин — поляками, литовцями й українцями. Внаслідок цих зустрічей в Інсабата повстала ідея, що для поборювання большевизму, який поширювався тоді у Східній Европі, було б необхідно створити федерацію з трьох найбільш европейських народів тодішнього европейського Сходу, себто з поляків, литовців та українців. Ця його ідея знайшла, як він пише, зрозуміння і підтримку серед литовців і українців і навіть серед деяких польських груп. Кн. Вороневський представив його о. Ледуховському, генералові єзуїтів що знаходився тоді в Швайцарії. „Розмова була довга" і зрештою, о. Ледуховський, що „походить з українського роду, спольонізованого в 17. в.", також прихилився був до цієї ідеї. Але більшість поляків була вже охоплена мрією про „Велику Польщу", відкидала всяку ідею федерації з Литвою та Україною та заперечувала Україні взагалі всяке право формувати власну державу... Тимчасом Україна таки формує свою власну Державу і звертається до західніх держав із проханням допомоги в її кривавій виснажливій боротьбі проти московських большевиків. В січні 1919 р. виїздить до Риму Українська Дипломатична Місія, що затримується деякий час у Швайцарії. Д-р Інсабато, познайомившись з бажаннями українців, виїздить негайно до Парижа, де находився тоді голова міністрів Орландо. В готелі „Едвард VII" відбуваються наради видатних італійських політиків, яких скликаз Орландо. Крім самого Орланда брали участь в засіданні ген. Кавалеро, сен. Креспі, мін. зак. справ делля Торрета, міністр де Трабія і ще дехто. Інсабато зреферував побажання українського уряду і запропонував сформувати з українських полонених, ще є в Італії, військову частину та вислати її, в відповідним озброєнням, в Україну для посилення протибольшевицьких сил. В імени Петлюри він запевняє, що кораблі, які повезуть полонених, повернуться повні українського збіжжя, — обіцянка доволі важлива, бо Італія саме тоді переживала сильну споживчу кризу. Дехто зазначує, що перевізка українського хліба на буде можлива, бо Італія зобовязалась купувати хліб тільки за посередництвом Англії. Але всі розуміють, що треба щось зробити. Головна трудність інша: в італійських концентраційних таборах нема українців: Галичина була під Австрією і тепер її домагаються поляки, запевнюючи, що це територія етнічно польська. Тоді Інсабато пропонує, щоб було переведено анкету поміж галичанами, бо, на його думку, вони українці, а не поляки, і запитано їх, чи мають вони бажання воювати за Україну під прапорами Петлюри. Його пропозиція знаходить зрозуміння, особливо з боку ген. Кавалера, що її сильно підтримує і вирішується — перевести анкету. З-поміж перших 43 тисяч, що були запитані, аж 40 тисяч зголосилося до українського легіону. Треба визнати, що така відповідь була багатозначна та зворушлива, бо виказувала в полонених, що вже воювали та бачили смерть перед собою, великий патріотизм і національну свідомість. Отже у більшості не було вже ніякого сумніву і приготовано пароплав, як здається, „Палашано", для перевезення першої частини українського легіону.

„Та Франція і Англія все більше захоплюються маревом „Великої Росії". Адм. Колчак натискає, домагаючись допомоги, обіцюючи тісний союз з Антантою. Поляки зі свого боку домагаються Галичини і натискають зокрема на Францію. Орландо зрештою не витримує цього натиску і погоджується на визнання Колчака. Це визнання, одночасно з рішенням створити „Велику Польщу", приводить до ліквідації українського легіону.

—o—

Адвокати вертаються до свойого звання

Перед роком, а ще і перед кількома місяцями, не рідко можна було почути між чорними робітниками розмову, в якій можна було завважити слова: „Пане меценас". Большевики замикали або вивозили суддів і прокураторів, а адвокатів засуджували на безділля і голодову смерть, від котрої треба було рятуватися працею з лопатою в руках, або — наприклад — паленням у печах в Польському Театрі. — Сьогодні Адвокатська Палата на заклик Відділу Справедливости Уряду Губернатора Галичина реєструє адвокатів арійського походження, збирає їх документи, щоб їх предложили Відділові Справедливости. Після перевірення документів дають дозвіл відкрити канцелярію. Таких дозволів для Львова і провінції видали дотепер 150.

—o—

ПІДПИСАННЯ НІМЕЦЬКО-ХОРВАТСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ.

ЗАГРЕБ. — Друга загальна сесія німецького і хорватського загального державного виділу в Загребі закінчилася 5. ц. м. У висліді переговорів підписано перший торговельний договір між Німеччиною і незалежною державою Хорватії.

Торговельний договір творитиме основу для майбутніх господарських взаємин обох країв. Переговори урядових виділів дали нагоду обговорити основно питання німецько-хорватських господарських відносин. При цьому брали передусім під увагу збільшення видайности хорватського рільного господарства через матеріяльчу та фахову поміч.

ЗАЯВА ПОСЛА ДЕ БРІНОНА.

ПАРИЖ. — *Посол де Брінон зложив перед французькою пресою велику заяву про свою подорож по Німеччині. Він висловився в словах найглибшого вдоволення про свої заввагі в часі своїх відвідин.* Передусім згадав він зустріч з міністром закордонних справ фон Рібентропом. При тій нагоді відбулася в рямках приватної гутірки виміна політичних думок. Словами особливої подяки згадав посол прийом, якого він зазнав у Кракові в Ген. Губернатора д-ра Франка.

З відвідин в таборі французького легіону проти большевизму виніс таке враження, що це є війська, які дають найпевнішу запоруку на краще майбутнє. Де Брінон зазначив жертвенну участь німецької армії в обороні Европи і зазначив з натиском, що з цього пізнання повинна би Европа поробити відповідні висновки.

Потім подяка і сотні — співаючи, одна по одній — розходяться на свої місця. До приїзжих підходить голова сільської ради та просить від імени селян на обід і забаву.

Архикнязь садовить господаря поруч себе і їде з Болбочаном у напрямі Царициного Кута. Але доїхати щастить лише до майдану, далі мусять уже злізти, бо товпа не дає коням ходу. Все рушає до саду, де нашвидко зготовлено із дощок столи, прикрашено їх пляшками з пільними цвітами та цвітами розсипаними по них. Столи застелені чекають на гостей. Різноманітні миски та полумиски, чорний хліб святий, борщ з похідних кухонь та котлів, що курять за садом; якась смажена з тимчасових плит, що влаштовані тут-же поруч з кухнями і де порядкуються молодиці, пересміюючись із запорізькими кухарями.

Гостить село, ми тільки помагаємо. Селяни увійшли в ролю господарів, припрошують і прибалакують. До нас вони вже давно звикли, але й від У. С. Стрільців теж не сторонять та все питають, „А деж той Вишиваний?" — і побачивши, кажуть: „І молоде воно, а всетаки ахрикнязь".

При столах зміняють один одного гості. Кому не вистало місця, той просто на траві підхарчовується. Від розмов аж село гуде.

Обід скінчився. Тепер в садок, на забави.

Починається гулянка (фестин). Ось стоїть віз з бочками, а коло нього воли та засмальцьований дьогтем чумак. Він припрошує до пива. Там знову старий Запорожець цідить для охочих із бочівок на високих ногах горілку та вишнівку; під повіткою циган з якимись солодощами та жидівський похідний крам з усякою всячиною, шатро з ворожкою, фокусники. Дальше бандуристи, а за ними лірники, якась льотерія, яку уладили селянські дівчата на дохід школи а далі сільська музика грає, гуде бубон, плаче скрипка, промовляє бас — і дають муки закаблуками хлопці, воятство та дівчата.

Ярмарок не ярмарок, січовий базар, не січовий базар. Вишиваного відокремили селяни від його почоту. Він балакає з ними щиро привітливо, радіючи всією душею з гостями. Патера Бона пробував узяти в оборот місцевий пан-отець, але йому не пощастило і патера взяли між себе селяни. Загалом галицькі гості розгубилися в селянському морі, що хвилювало по садку.

Коли стемніло, сад замиготів безліччю огників і на ярко освітленій сцені пішла вистава. В часі вистави Запоріжці одягли архикнязя в нашу бурку й шапку, „бо холодно" і тим хоч на зверх охристили його тепер на Запоріжця.

Свято скінчилося. Гостей провожали Гайдамаки зі смолоскипами і вистрілами.

Відіхало авто, відіхали гості потягами. Почалися звичайні будні...

—o—

На службі Батьківщині

ЛЬОТТА СВЕРД, ЖІНОЧА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНЛЯНДІЇ

Недалеко від Гельсінок, на горбку, що панує над цілою околицею, стоїть важка протилетунська батерія, дотепно замаскована всіми природніми і штучними можливостями. Перед кантиною у підніжжю горбка, сидять вояки. Їх може тридцять, а на їхніх лицях видно втому. Вони мали службу, а що на дворі холодно, то добре було б чимось підогріти „заморожену душу". Про це дбають 4 молоді дівчата. Одна з них вправно висушує цілий стос посуди. В неї біла хустка на шиї й вона оживлює цілий сірий однострій. Розмова весела, а сріблистий сміх дівчини з посудою несеться далеко і приглушує всіх інших. Її звуть Рагна й видно, що працю вона виконує вправно, та не без труду. Бо до неї вона ще добре не привичаілося. Вона скінчила середню школу, не має ніякого звання, але варити для вояків вже навчилася. Вона зголосилася до Льотти й виконує службу куховарської помічниці.

Ніхто не буде запевняти, що однострої організації Льотта є надзвичайно гарні. Бо завданням тих одностроїв не є приподобуватися. Членки Льотти брали під увагу, щоб були: дешеві, практичні й жіночі. На дешевість вони головно звертали увагу, бо кожна Льотта мусить собі сама придбати однострій.

Головною засадою організації Льотта Сверд є: **давати народові все й нічого за це від народу не вимагати.** Держава дає річно організації стільки гроша, що за нього можна б купити приблизно 400 плащів, все інше мусить собі організація сама придбати. Сама організація коштує не багато. Винагороду за працю дістають тільки 28 секретарки поодиноких секцій, генеральна секретарка і предсідниця центральної дирекції. Всі інші працюють безплатно, для народу, для Фінляндії. На фронті кожна Льотта дістає на необхідні видатки так як вояк, 7 до 12 фінських марок.

Що це є Льотта Сверд? Це жіноча організація, краще жіночий орден, що має за патрона Льотту Сверд — імя фінської жінки, яка у 18. ст. пішла як перекупка за своїм чоловіком на війну проти Москви. Це була Льотта Сверд. Її імям назвала себе нині **добровільна жіноча організація,** що переповнена практичними ідеалами помагає своєму нечисленному, але мужньому народові в той спосіб, що перебирає на себе на фронті і в батьківщині підчас визвольної війни ті стійки, що їм може подолати й тим самим звільнює від них чоловіків до інших завдань. Ця організація, побудована виключно на добровільності, охоплює нині понад 110.000 активних і 23.000 пасивних членів-жінок та понад 30.000 молодих дівчат. Активні Льотти виконують дуже різноманітні обовязки, пасивні Льотти, які з різних причин активної участи у праці організації брати не можуть, платять внески, а молоді Льотти піддержують по своїм силам у праці активних Льотт та виховуються в строго національному дусі.

Організація Льотта Сверд- та фінський т. зв. Охоронний Корпус, належать взаїмно до себе. Охоронний Корпус — це добровільна міліція фінського народу, яка в 1918 р. розпочала фінську визвольну боротьбу. З цієї міліції та з вишколених в Німеччині стрільців, повстала пізніше правильна фінська армія. Однак міліція задержала свою традицію і підчас війни черговим проявом гороїзму фінського народу. Підчас визвольної війни треба було фінську армію творити зовсім від початку й одночасно ця армія мусіла боротися на фронті. Було зовсім природньо, що фінські жінки, які від 1899 р. брали активну участь у визвольних змаганнях свойого народу, перебрали частину можливих їм до виконання завдань, на себе. Як вони ці завдання виконують, виходить вже хоч би з того, що фельдмаршал Маннергайм підчас війни з большевиками в зимі 1939-40 р. цю жіночу організацію згадував у своїх денних наказах.

Центральний провід організації Льотти, що її головою є Люукконен, має своє примішення в Гельсінках в тому самому домі, що й команда міліції. Зовсім такий самий тісний звязок між проводом Льотти і міліції є в її 23 секціях, 641 окружних і 1632 сільських відділах. Льотта і міліція працюють разом підчас війни і підчас мира, так що в поважному випадку вона автоматично переходить без більшого труду і в цілковито впорядкованій системі у нові обовязки і завдання. Різні відділи Льотти є для війська і для міліції незаступні. Прохарчування фінської армії є майже цілковито в жіночих руках. Тут немає нічого імпровізованого, бо кожна Льотта переходить своєчасно відповідний вишкіл, так що до своїх завдань вона вповні доросла. Зовсім таксамо переведена організація санітарок в окремих відділах Льотти. Вони теж мають свою традицію з визвольної війни, годі як ще не було ні військових лікарень, ні фінського Червоного Хреста. Льотти-санітарки вдержують тепер власними засобами власні лікарні для війська. Інші відділи дбають про озброєння війська, шиють однострої та військовий виряд для таборів. І так напр. у війні в 1939-40 р.р. Льотти мусіли в рекордовому темпі вшити величезну кількість білих накривал для маскування вояків у снігу. Ще інші відділи Льотти є в тісному звязку з військовими командами й виконують службу — теж почесно — при пошті, телефоні і радіотелеграфі. Остання група Льотти виконує різні спеціяльні роботи, опікується інвалідами, воєнними вдовами й сиротами, збігцями і т. п. Цей останній відділ мав надмір праці по закінченні війни з большевиками, тоді як десятки тисяч фінців утікали з окупованих большевиками теренів. Необхідні грошеві засоби має Льотта з членських внесків і добровільних датків. Багато між Льоттами мають ордени і відзначення, але ніодна не має старшинського ступня. До організації Льотта Сверд не йдеться робити карієру, тільки виконувати тверді обовязки.

Льотти засадничо не мають задержуватися на теренах у безпосередній віддалі від фронту, але в дійсності їх зустрічається всюди і всюди за працею. **Льотта Сверд — це жіночий орден зі сильними моральними засадами, що здійснюється в народі і для народу. Його видвигнула й створила воля й життєва сила фінського народу.**

Гостра реакція мадридської преси на образу Фінляндії

МАДРИД. — Визови Лондону і Вошинґтону під адресою Фінляндії викликали також в еспанській пресі гостру реакцію. Мадридські часописи зазначують, що Еспанія завжди відносилася з подивом до цього хороорого народа на півночі. Всупереч цьому — так пише „Альказар", злочинна аґітація підюджує саме ті народи проти Фінляндії, яких володарі перед двома роками вдавали милосердних і давали фальшиву підмогу. З вузького та низького кругу їх еґоїстичних інтересів обіцювали вони Фінляндії поміч,що ніколи не надійшла. Безличний є в англо-американської преси той спосіб, в який вони натискають на Фінляндію і пробують нарушити її бездоганну поведінку. Але це є один зі звичайних засобів жидівської плютократії, якої прихильники думають витягнути користь з того, що вмішалися в европейську війну. Те політичне божевілля можна би порівняти з релігійним помішанням епископа в Челмспорт, що в одному англіканському костелі відбував благальне богослуження за перемогу для большевиків.

—o—

Сміливий випад одного полку піхоти

БЕРЛІН. — Один полк піхоти одної змоторизованої німецької дивізії особливо відзначився 5. 11. на північному відтинку східнього фронту під особистим проводом команданта дивізії Цей полк піхоти проломив, як висунений перед всіма іншими силами корпусу далеко вперед і без огляду на відкриті флянки, большевицькі становища заборол над рікою. Він виборов *собі* перехід і створив на *другому* березі мостовий причілок, що мав значіння для дальших дій.

У боях одного з останніх днів на східньому фронті, одна німецька протилетунська батерія брала участь в обороні перед сильним совітським панцирним наступом. Гармати тієї батерії знищили безпосереднім обстрілюванням, впродовж 20 годин, 11 дуже важких совітських повзів, що намагалися проломати до німецьких становищ. Під безпосереднім совітським вогнем відбила ця батерія всі наступи і таким чином причинилася вирішально до заломання большевицького випаду.

Один підхорунжий особливо відзначився Він у короткому часі знищив своєю гарматою 7 дуже важких повзів, з котрих один важив 64 тони, 6 інших по 50 тон.

Фінські бомби на мурманську залізницю

ГЕЛЬСІНКИ. — Фінська державна інформаційна агенція *подала:*

В середу рано появився над фінським містом Гаміна над Фінським заливом, на захід від Віпурі ворожий літак і скинув кілька бомб близько міста, але не заподіяв ніякої шкоди. Ввечері побачили ворожий літак над морем близько столиці і проголошено летунську тривогу.

Бомби, що у вівторок пополудні впали на Гельсінки, скинув, як пізніше можна було ствердити, один одніський літак. Від стрілен наших летунських сил перед оборонними спорудами Іґнмекі згоріла одна ворожа канонерка. У східній Карелії обстріляно і бомбардовано совітські відділи і кольони змоторизованих поїздів. Продовжувано бомбардування Мурманської залізниці, при чому важкі бомби поцілили на двірци вантажні поїзди і магазини. Наші ловецькі апарати зістрілили у Східній Карелії один ворожий ловецький апарат. Одна власна машина пропала. Пільот встиг врятуватися.

„ЗМІНЧИВІСТЬ ПРИЯЗНИ".

ГЕЛЬСІНКИ. — В звязку з нотою Гола „Гуфдстадсблядет" пише про змінчивість приязни. Часопис зазначує, що боротьба Фінляндії — це чисто оборонна боротьба. Одначе коли би Фінляндія мусіла заплатити за свою приязнь зі Злученими Державами своєю майбутньою безпекою, за яку фінський нарід склав вже великі жертви, то не лишається нічого іншого, як зрезиґнувати з тієї приязні. Доказом розпучливого положення совітів є те, що треба мобілізувати авторитет аж таких могутніх демократій, щоби ослабити бойову силу малої Фінляндії.

ФІНИ ОЧИЩУЮТЬ ПРОСТІР АВНУС.

ГЕЛЬСІНКИ. — Як виходить з фінського фронтового звіту, большевицькі лінії опору в північному просторі Авнусу заломилися. Фінські війська зайняли Поярерві, пішли скорим походом на схід і зайняли багато сіл і важних місцевостей Хоч місцями теренові умовини були дуже важкі, то проте вони зайняли за 24 години 30 км простору. Тисячі квадратових кільометрів північного простору Авнусу в найкоротшому часі цілковито очистили від большевиків.

ФІНСЬКІ ВІЙСЬКА ВЗЯЛИ ПОВАЖНУ ВОЄННУ ДОБИЧУ.

ГЕЛЬСІНКИ. — Як довідується фінське інформаційне бюро, стверджено при зайнятті фінськими військами групи островів перед Койвісто у Фінському заливі, що ворог залишив поважні кількості воєнної добичі. Харчеві засоби, передовсім мука і збіжжя впали в більших кількостях в німецькі руки. Дальше здобуто авта, коні і кілька коров.

Будинки на островах переважно залишилися цілі.

З українського життя

1 ЛИСТОПАДА В КРАКОВІ.

У суботу, 1. XI. ц. р. напередодні 1 листопада в год. 8-ій пополудні в місцевій православній церкві о. парох Волків та о. Гриневич відслужили Панахиду, на якій були приявні представники українських комбатантів. Опісля в год. 7-ій вечером така сама Панахида відбулася в греко-католицькій церкві.

У неділю 2. XI. ц. р. в роковини листопадового зриву в год. 9-ій вранці, в греко-католицькій церкві в Кракові парох о. крилошанин д-р Павло Хрущ відправив у сослуженні оо. Кміта та Гаврилишина велику Службу Божу. Діяконували оо. Федорович ЧСВВ. і Нарожняк. Відповідну проповідь виголосив о. Юрій Кміт. Церква була переповнена вірними. На Богослуженні були приявні представники українських комбатантів та Провідник Українського Центрального Комітету проф. д-р Кубійович і голова Українського Допомогового Комітету в Кракові А. Онуферко.

Також і в місцевій православній церкві 2. 11. о. парох Волків та о. Гриневич відслужили велику Службу Божу. Вона відбулася вполудне і крім великого числа вірних узяли в ній участь також представники вояків колишніх українських армій.

2. XI. в годині 18.30 краківське громадянство зібралося в салі харчівні УДК. при вул. Зеленій, 7, щоби вшанувати листопадові роковини. Свято відкрив голова УДК. п. А. Онуферко, опісля промовляв ред. Лев Лепкий. Те скромне листопадове свято закінчилося відспіванням національного гимну.

1. ЛИСТОПАДА У ЛЬВОВІ.

Святочне Богослуження.

З нагоди 23-роковин листопадового зриву відбулося у Львові 2. листопада в архикатедральній церкві св. Юра торжественне Богослуження. Церкву, прикрашену національними прапорами, виповнили тисячі українського громадянства, що прибуло тут виявити свої почування, що його вяжуть із роковинами листопадового чину. Передні місця зайняли: члени Української Національної Ради із д-ром Костем Левицьким на чолі, Краєвий Комітет із д-ром Костем Паньківським, представники Управи міста з посадником д-ром Бідяком, колишні старшини УГА, представники преси та інших установ. Торжественну Службу Божу, після якої відбулось панахида, відправив в асисті вищого духовенства Преосв. Йосиф Сліпий. Після святочного Богослуження д-р Кость Левицький зложив ВПреосв. Митрополитові гр. Шептицькому свою чолобитню.

1. ЛИСТОПАДА В ГРУБЕШЕВІ.

Другий раз Грубешів мав змогу відсвяткувати роковини 1. листопада 1918 р. В хуртовинному 1939 р. ще ніяк було пригадувати громадянству львівські героїчні дні. Ще жевріла тоді близькуча перемога над Польщею і люди були приголомшені несподіванкою. Цього року УОТ влаштувало свято зовсім гарно. У великій просторій салі Української Торговельної Школи, в суботу 1. листопада в год. 18.30 зібралися інтелігенція, громадянство та в великій кількості шкільна молодь. Взірцевий порядок організації, зразу викликав бадьорий настрій як серед зібраних, так і серед виконавців. Відкрив свято голова УОТ, М. Самохваленко. Далі на програму свята склалися: промова сот. І. Романченка, дві деклямації та три пісні. Промовець в коротких та ядерних словах зясував приявним значіння свята 1. листопада і розповів дещо про наше минуле. Прелегент зазначив, що колись український нарід охороняв цілу Европу, ввесь захід перед азійськими номадами. І коли десятки народів пропало, просто десь поділося, наш нарід сам, без ніяких допомог перетривав тисячеліття і створив свою культуру. Мужеський хор заспівав три пісні: „Слава героям", „За рідний край" Гайворонського, та „Вкраїно-мати, кат сконав" — Стеценка.

Молодий хор (до 20 душ) віщує гарні перспективи.

Приємно слухалося деклямації п. Канторківної, що недовгим віршем викликала чимало оплесків. Вірш Чупринки звлишив глибокий сум і радість. Його останні слова декляматор Самохваленко О. виголосив з незвичайним чуттям: „Мій рідний край такий веселий, мій рідний край такий сумний".

Академія закінчилася відспіванням національного гимну. Приявні розходилися з почуттям бадьористи і віри в майбутнє.

1 ЛИСТОПАДА В ПЕРЕМИШЛІ.

23.ті роковини листопадового зриву відсвятковано в Перемишлі Панахидою і Службою Божою.

В навечіря свята відправили в год. 18-ій у парохіяльній церкві оо. Василіян Панахиду. До Панахиди станула пятьох священиків: о. крил. Мягкий, о. Керницький ЧСВВ., о. Глібчук ЧСВВ., о. Балик ЧСВВ. і о. Кравецький ЧСВВ. Підчас Панахиди співав міш. засянський хор під проводом м-ра Чубинського. Після Панахиди о. ігумен Барабаш Р. виголосив проповідь та відспівано гимн „Боже Великий Єдиний". Опісля в год. 19. ввечері в катедральному храмі в Перемишлі відбулася друга Панахида. Панахиду відправляло під проводом о. прал. Решетила також пятьох священиків: о. крил. д-р Кузич, о. крил. д-р Денько, о. капелян Яворський і о. Савка. Підчас Панахиди співав місцевий мішаний хор під проводом м-ра Вахнянина. Після Панахиди прегарну проповідь виголосив о. крил. Гриник Василь. Панахиду закінчено гимном „Боже Великий, Творче Всесвіний". — У день самого свята о. крил. Гриник В. відправив в год. 7 вранці в катедральному храмі велику Службу Божу.

В год. 8. о. ігумен Барабаш Р. ЧСВВ. відслужив в асисті о. Глібчука й о. Кравецького ЧСВВ. торжественну Службу Божу в церкві оо. Василіян. підчас якої співав мішаний засянський хор під проводом м-ра Чубинського. На закінчення вірні відспівали гимн „Боже Великий Єдиний".

Р. М-вич.

КОНЦЕРТ СТРІЛЕЦЬКОЇ ПІСНІ.

1 листопада заходом Краєвого Концертного Бюра відбувся у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка з нагоди 23-их роковин листопадового зриву концерт стрілецької пісні. У програму концерту ввійшли: прекрасна рецитація на тлі хору уривків поеми Матієва-Мельника п. н. „Місячна ніч" у виконанні п. Бендерського, пісні „Заквітчали", „Коли ви вмирали", „Ой нагнувся дуб", „Зозуля", у виконанні муж. хору під проводом п. Цепенди, сольо. спів „Гетьмани", „Безмежнеє поле", „Синя чічка", „Колись дівчино" й „Ревуха" у виконанні п. Антоновича (баритон) при акомпаніяменті п. Маріянни Лисенко. Фортепіянне тріо Савицький — Кришталськи—Пшеничка та пісні „Батьківська земля", „Перед наступом" та „Ой видно село" у виконанні муж. хору під проводом п. О. Плешкевича. Концерт викликав глибоке враження.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД.
9. Неділя — 22. по Зісл. св. Духа
10. Понеділок — Св. Параскевії

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ЯРОСЛАВІ подає додатково до відома, що з огляду на зарядження вищої шкільної влади письменний іспит зрілости в осінньому реченці відбудеться не в понеділок 10. XI, але 24. XI., а усний не 11. XI, але 25 XI. Початок іспитів у год. 8-ій вранці.

— ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА ЗА ПОМЕРШИХ КАРДИНАЛІВ. 5. 11 відправили в Сикстинській каплиці святочну поминальну Службу Божу за кардиналів, що померли в м. р. Службу Божу відправив Кардинал Фумасоні Біонді. Було приявних 20 кардиналів, між ними кардинал Відаль, архиєпископ Тарраґони з Еспанії, князь Ліхтенштайну і ввесь дипльоматичний корпус при Св. Столиці.

— ТОЧКИ СКУПУ „ПРОМТОРГУ". „Промторг" відкрив у Львові ряд точок скупу футер, мануфактури, черевиків, порцеляни, перських диванів, килимів, білля і постелі. Тих точок є пять, а саме: при вулиці Оперовій 33, вул. Поліції 7, на Марійській площі 5, при вул. Пілсудського 9 і вул. Княжій 5. Вони займаються виключно оцінкою і скупом вичислених товарів, а не продажжю.

— ОБЕРЕЖНО ВЕЧЕРОМ. В останньому часі III Комісаріят у Львові повідомив, що викрив зорганізовану групу бандитів, які використовували затемнення міста. Бандити нападали на прохожі самітно жінки і після грабунку зчезали в звалищах будинку при вулиці Рутовського. Щоби оминути подібних прикрощів, було би вказане, щоб спеціяльно жінки не ішли до міста вечірньою порою в часі затемнення.

— ДО ВІДОМА БУКОВИНСЬКИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ. Відділ Праці УЦК. вислав до своїх мужів довіря по таборах переселенців обіжник з дня 3. 11. 41 р. У послідному часі багато таборів розвязано, а переселенців переведено до інших таборів, тому просимо, щоб табори, які не одержали цього обіжника подали свої адреси. Також просимо, щоб переселенці, які покинули табори й находяться на праці в Райху подали нам свої нові адреси. Відділ Праці УЦК.

— ДО ІСТОРІЇ СЛОВНИКІВ. Пишуть нам: У статті „Перший українсько-італійський словник Онацького" подано які вийшли досі німецько-українські словники, але пропущено два найстарші, а саме: 1) в 1867 році вийшов Омеляна Партицького Німецько-український словар, зладжений спільною працею питомців духовної семинарії, а зредагований і доповнений Ом. Партицьким — 8°, стор. 375, 2) в 1886 році вийшов у Львові 2 томовий українсько-німецький словар, джерельно опрацьований, на той час монументальний твір Євгена Желехівського (2-гий том докінчив Софрон Недільський) — 8°, стор. 1117 (оба томи).

Зістрілено 6 ворожих літаків

РИМ. — Головна Кватира Збройних Сил подає з дня 7. 11:

Ворожі літаки перелетіли вчорашнього дня і минулої ночі над деякими смугами Сицилії і Кампанії. В кількох місцях скинено бомби, які не потягнули ніяких жертв за собою і спричинили незначні шкоди.

Жертви поданого у вчорашньому звідомлені налету на Авґусту підвищилися на 10. Протягом дня зістрілила протилетунська артилерія три літаки.

У північній Африці оживлена діяльність італійської артилерії на фронтах Тобрука і Солюма.

Англійські літаки перевели налети на околицю Бенґазі і Триполіс і скинули бомби. Італійські літаки зістрілили один, а протилетунська оборона зістрілила другий літак.

У східній Африці відбили всюди італійські війська спроби ворога вдертися на різні фронтові відтинки Ґондару.

З дальших вісток про дію одного з італійських підводних човнів, поданою у вчорашньому звідомлені, виходить, що зістрілено три літаки, а не два.

ЗНОВУ ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

НЮ-ЙОРК. — У стейті Джорджія упав знову один бомбовик, 4 осіб валоги згинуло.

3і спорту

ЗА ЧАШУ ГЕН. ГУБЕРНАТОРА.

ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — СЯН.

В неділю, 9 листопада ц. р. відбудуться на площі „УСК" у Львові змагання за чашу Ген. Губернатора між „Україною" і „Сяном" з Перемишля. Змагання заповідаються дуже цікаво. Початок змагань в год. 3-ій (15-ій) пополудні.

ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРШЕНСТВО.

Україна — УССК. 6:3 (4:0)

До цих змагань за першенство виступила Україна в ослабленому складі, УССК. у найкращому своєму складі. Ворота для України стрілили: Скоцень 2, Мягоцький 1, Мікльош, Скрегота і Зуб (з карного). Україна грала гарно й амбітно та заслужено виграла. Має всі формації в себе добрі й вирівняні.

УССК. молода дружина, але під кермою тренера Моори (колишній тренер України), стане дружиною сильною і не так, як сьогодні, буде ставити чоло Україні. Гра незвичайно жвава, передусім у другій полугрі, коли то УССК. накидаючи сильне темпо старався вирівняти й виграти. Перша полугра належала до України — у другій гра рівнорядна.

Суддя п. Процінський. Видців біля 2000.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Гарбарня — Вермахт 7:1 (2:0)

Висока перемога нашої дружини над репрезентацією Вермахту. Українська дружина виступила до цих змагань у своєму найкращому складі, зміцнена ще Ганіном і Козаком. Ганін б. змагун „Погоні" був важною підпорою для Гарбарні, а Козак у помочі з давнішого РКС-у, чи не найкращим грачем на грищі. Видців мало. Суддя п. Стоцький.

УССК. перемагає у бігу навпростець.

Дня 2 листопада відбувся у Львові біля Стрийського парку при мінімальній участі дружин листопадовий гуртковий біг навпростець. Переможцем вийшов УССК., що здобув переходову листопадову нагороду.

Осяги:

Мужчини. Траса 2 км. 1) УССК. (Мариняк, Сидор, Варцаба) у часі 5:26,4. 2) УСКК. (друга дружина) у часі 5'44,0.

Жінки. Траса 500 м.: 1) УССК. в часі 2:15,0.

Юніори: Траса 1 км. 1) Укр. Тіловиховне Товариство V (Замарстинів) у часі 4.24,0.

Р. М-ович.

БРИТІЙСЬКИЙ НАПАД НА ФРАНЦУЗЬКИЙ КОНВОЙ.

ВІШІ, — Французький уряд запротестував в Лондоні проти відобрання 5-ти французьких кораблів британійською ескадрою. Британійського нападу не можна, ніяким чином повязати з военними діями, як зазначує французький протест. Конвій не віз ніякої контрабанди для Німеччини. Як виходить з французького урядового звіту захоплення французького конвою відбулося 2. 11. 2000 миль на південь від Дарбен. Доконала цього англійська ескадра з 4-ох кружляків і 6 стежних кораблів. Конвой під охороною корабля „Ібервії" їхав з Мадагаскару до Дакару.

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед присилати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 na p-k Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. .
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 289-34. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei". Kommissarische Verwaltung. Krakau. Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher